

בס"ד

מאורי ישוראל

והוא

ליקוטי רשימות

עובדות וזכרונות נפלאים

מדברי ימי רבותינו הקדושים

מאלכסנדר

מחצרות קדשם ומהמסתופפים בצילם

מפי ספרים וסופרים, חסידים וישישים

יוצא לאור במלאות חמישים שנה להסתלקות

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל אמונת משה זי"ע

מקים ומשכלל חסידות אלכסנדר לאחר השואה

תשל"ג-תשפ"ג

הגה"צ המקובל ר' שמעון צבי הורוויץ (לידער) ז"ל

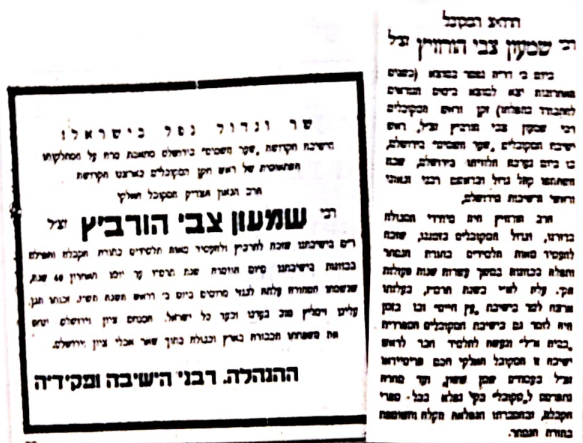
ומני אז עודדו ואמצו, לשקוד על תורת הנגלה והנסתר גם יחד. ונימוקו עמו, שע"ז אפשר להשיג מוקצת דמוקצת עד כמה עמקו מחשבותיו ית"ש, ועד היכן חשובים כל מעשה דיבור ומחשבה של מצוה. בתקופה ההיא החל ללמוד מפי הגה"צ ר' שמעון צבי הורוויץ ז"ל, זקן וראש המקובלים בארה"ק, וראש ישיבת 'שער השמים'

הרב ר' ישעיה יעקב (ברש"ז) שאהן שיח' בקונטרס 'זכרון דברים' (עמ' מז), כי רבינו גילה סודו פעם אחת בדרך אגב, ואמר, כי על ה'שטענדער' שלו בימי בחורות, היה מונה הספר 'שפע טל', שלמד בו בקביעות.

(לו) נולד בשנת תר"ל בעיר לידא (שבמערב בלוזס), ועל שמה נקרא ר' שמעון לידער. כבר בצעירותו השתוקק להיכנס לפני ולפנים לחדרי תורת הנסתר, ובעודו בימי בחורותו כשלמד בישיבת 'ראמייאלעס' שבווילנא, הלך לבקר

בקביעות בבית הספרים הגדול והמפורסם, 'אוצר שטראשון', שם למד בסתר בספרי קבלה. בשנת תרמ"ז - בהיותו בן י"ז שנה - עלה לארה"ק, ונכנס לישיבת 'עץ חיים' שבירושלים, להתעלות בלימוד תורת הנגלה. שם קנה תורה מפי רב העיר הגאון רבי שמואל סלאנט זצ"ל, ואת תורת הנסתר קיבל מפי המקובלים והחכמים הספרדים, בישיבת 'בית א-ל' שבעיר העתיקה בירושלים, ובעיקר מפי הגה"ק המקובל רבי ששון בכ"ר משה פריס"אדו זצ"ל, מחבר 'שמן ששון' על 'עץ חיים' ו'שמונה שערים' ושאר ספרי דבי רב של האר"ז, כפי הנמצא כתוב בכת"י מהרח"ו ז"ל, ומועד גדולי חכמי הקבלה הספרדים, שכל חכמת הנסתר שלהם במסורת קדומה בידם. רבי שמעון הגיע לדרגה גבוהה בידיעה ובהשגה, וקבע לו את ייעוד חייו להפיץ את תורת הקבלה וכוונות התפילה על פיה, בין רבנים ותלמידי חכמים, ולימד לרבים בלי שום קבלת פרס. בשנת תרנ"ט נסע בשליחותם של רבני ירושלים, להתוודע ולחקור בענין בני משה ועשרת השבטים [פרטי מחקרו כתובים בספרו 'קול מבשר', שהו"ל בשנת תרפ"ג]. בשנת תרס"ו יסד ביחד עם הגאון ר' חיים יהודה לייב אויערבאך זצ"ל, את ישיבת 'שער השמים' להפצת חכמת הקבלה והנסתר הקיימת עד היום הזה, ובמשך ארבעים שנה העמיד תלמידים הרבה הנמנים בין רבני וגאוני ירושלים, ועד יומו האחרון, על אף חולשתו הגופנית, השמיע לקחו בישיבה כמעט מדי יום. עבד את אלקיו עבודה תמה בהצנע לכת, בלי אשר הרגישו בזה גם רבים ממיודעיו, ועל כולם התנהג בשפלות יתירה וברוח נמוכה. השאיר אחריו הרבה כתבים בתורת הנסתר, בנוסף לכמה ספרים שחיבר בחייו, ביניהם 'שם משמעון'

הגהות על ספר 'עץ חיים', 'אור המאיר' מקורות ללימוד הקבלה, ו'אילנא דחיי' הסברה נפלאה על עשר הספירות. נלב"ע בפתע פתאום ביום ב' דראש השנה תש"ז, ונטמן בהר הזיתים שבירושלים עיה"ק תר"ב. ברשימותיו (קונטרס 'זכרון דברים'), כותב הרב ר' ישעיה יעקב (ברש"ז) שאהן שיח', כי פעם אחת שמע מרבינו אודותיו, שאף שבחיצוניותו נראה כאיש פשוט, ידע את כל הספר 'פרי

מודעה בכת"ע אודות פטירתו (קול ישראל, ח' תשרי תש"ז)

בירושלים. וכך היו נוהגים, הג"ר שמעון הנ"ל הגיע לביתם בתחילת הלילה, ונס שם שינת ארעי ע"ג מזרן שהניחו במטבח [מחוסר מקום], ואחר חצות הלילה העיר את רבינו, ולמדו בצוותא רזין דאורייתא⁽¹⁵⁾.

בקי נפלא היה בספר הזוה"ק ובספרי קבלה, כאשר בכל דבריו ומאמריו, השחיל בעל פה חלקים שלמים מדברי הזוה"ק. אביו הקדוש התבטא אודותיו כי הנו בקי בעל פה בכל כתבי האריז"ל⁽¹⁶⁾. כמו כן היה בקי באופן יוצא מן הכלל ומעורר השתאות, בספר הקדוש 'קהלת יעקב', שהוא ספר ערכים לחכמת הקבלה⁽¹⁷⁾.

הגה"צ ר' שריה דבליצקי ז"ל בחדרו
עסוק בכתיבת חידושי תורה מעוטר בתפילין
עומד לצדו, הרה"ג ר' משה (בהגר"ד) בצרי שיחי'
שסייע לו בכתיבת החלקים האחרונים של ספרו 'פתח עינים החדש'

כידוע למד רבינו בצוותא חדא, רבות בשנים - שעות ארוכות בכל יום - עם הגה"צ הפוסק המקובל הישיש ר' שריה דבליצקי ז"ל⁽¹⁸⁾ מבני ברק, [שלמדו יחדיו בין

עץ חיים' כאדם היודע בעל פה 'אשרי'. כשהוא מוסיף עוד, כי בימי בחרותו, נהנה לשמוע היאך רבי שמעון לומד עם אביו בספרי קבלה, אך אביו סילקו... עד שפעם אחת קרא לו, והורה לו כי כבר הגיע העת שגם הוא יתחיל בלימוד הספר 'פרי עץ חיים'...

(לז) מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (יומא דהילולא - י"ז אדר תשפ"ג), ששמע מאמו הרבנית הצדקנית ע"ה.

(לח) ברשימות הרה"ח ר' מרדכי אלעי ז"ל מביא, כי פעם אחת אמר ה'אמונת משה' אודות בנו-רבינו: "אני מעיד, שאברך זה יודע את הספה"ק 'פרי עץ חיים' בעל פה". וכן כתב לי הרה"ח ר' דוד (ברא"י) לנציצקי ז"ל, ששמע בצעירותו כי ה'אמונת משה' אמר, שבנו-רבינו יודע בהירות את הספה"ק 'עץ חיים', "פון טאוול צו טאוול אויף אויסענווייניג".

(לט) להגה"ק רבי יעקב צבי יאליש זי"ע, בעל 'מלא הרועים' על כללי הש"ס, ועוד ספרים רבים. תלמיד מובהק לכ"ק מרן הרבי מלובלין זי"ע. נלב"ע ט' ניסן תקפ"ה, והוא אך בן מ"ז שנה. [מסופר, כי בעת העריכה של הספה"ק 'אמונת משה', נתייגעו העורכים למצוא מקור לכל דבר קבלה המובא בספר, אז זרזם רבינו ואמר: ס'איז גענוג צו צייכענען צו 'קהלת יעקב'...].

(מ) נולד בחודש שבט תרפ"ו בריגא בירת לטביה, לאביו הרב ר' בצלאל יעקב ז"ל. בשנת תרצ"ד עלתה משפחתו לארה"ק, ובהיותו כבן ט"ו עברו לדור בשכונת 'שערי חסד' שבירושלים. שם למד תורה מפי הגאונים רבי דוד בהר"ן ורבי יעקב משה חרל"פ - זכר צדיקים לברכה. בנוסף למד סתרי תורה מפי המקובלים הספרדים המפורסמים, הגאונים רבי מרדכי שרעבי, רבי עובדיה הדאיה ורבי מרדכי עטייה - זכר צדיקים לברכה, מהם קנה הודו והדרו בצפונות תורת הנסתר, עד שנעשה לאחד המקובלים המובהקים בדור היודעים סתרי תורה וצפונותיה. לאחר נישואיו - עם בת הג"ר חיים עוזר יונבסקי ז"ל - כאשר עבר להתגורר בבני ברק, דבק בכל עוז וקיבל תורה מפי הגאון הגדול בעל 'חזון איש' זצ"ל, אשר השתעשע עמו רבות, ואף נהג לצעוד לביתו מדי בוקר, להתפלל עמו תפילת ותיקין. חיבר כשישים ספרים בהלכה,

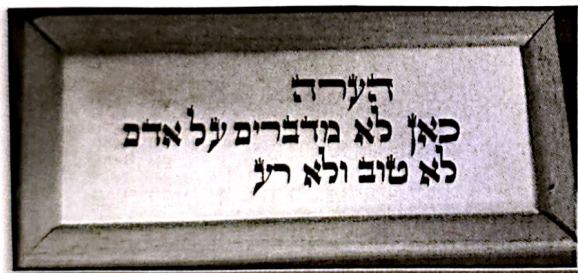

כ"ק האדמו"ר רבי משה יהושע לאנדמאן זצ"ל מבענדר (שני מימין)

השנים תשי"ז-תש"כ, מפי כ"ק האדמו"ר רבי משה יהושע לאנדמאן זצ"ל מבענדר^(מא), הנודע כבקי נפלא בכל כתבי האריז"ל, באופן

קבלה, מנהג, דקדוק ונוסחאות, תפילה ועוד. הלך בדרכו אשר סלל לעצמו כנונה וישרה לפני ה', בלי להתחשב מה יאמרו הבריות, ועם כל זה השתדל לא להתבלט ולהיראות כאדם חשוב, ולכן לבש כל ימיו מעיל עליון קצר, ואף סידר זקנו שלא יעשה רושם של רב או צדיק, כדי שלא להתפרסם. גם אחר

היותו זקן שקנה חכמה, ומפורסם בכל העולם ע"י חיבוריו הנחמדים, לא הרגיש פחיתות כבוד, לכתוב את שם החברותא אשר אתו ליבן את הנושא עליו סובב הספר, וכתב זאת בעמוד השער "נערך ע"י שריה דבליצקי ו...". אע"פ ששותפו לחיבור עדיין צעיר לימים, ואינו גדול אפילו מנכדיו. השתדל תמיד להיות שרוי בישוב הדעת ובשמחה וטוב לבב. כל ימיו קיבל את הבאים אליו בסבר פנים יפות, והקפיד לא לדבר בגנותן של ישראל. בחדר בו ישב רוב

מודעה שהיה מונח על שולחנו של הגה"צ ר' שריה ז"ל

שעות היום, תלה הודעה שהוסגרה בתוך מסגרת בולטת, וזה תוכנה: "כאן לא מדברים על אדם, לא טוב ולא רע". השתתף הרבה בצרתם של ישראל. נהג בחסידות כחד מבני עליה, והקפיד מאוד על טבילה במקוה, אף בשנותיו האחרונות, עת כבר קשתה עליו ההליכה. פעם אחת כשחל ערב שבועות בשבת, ניסה משמשו למנעו מטבילה במקוה כדרכו בכל שחרית דשבת, ובפרט

שלמחרת בעלות השחר של ליל שבועות, אשר אז מקפיד לטבול בטרם יעלה השחר, כמבואר בכתבי האריז"ל. ענהו הג"ר שריה: איך אפשר לומר 'נשמת' של שבת, מבלי להיטהר במקוה לפני כן?! נלב"ע בעת רצון, כחצות ליל שבת קודש ב' לחודש מנחם-אב תשע"ח. [כידוע שהקב"ה עושה רצון יראיו, ובהיות הנפטר הדגול מדקדק תמיד, להתנהג בכל ענין בעתו ובזמנו כדת וכהלכה עם כל ההידורים, סיבכו מן השמים, ששבעת ימי אבלו יעברו בימי שבוע שחל בו תשעה באב, ואף היארצייט יחול אחר שנכנס חודש אב - אך לא בראש חודש עצמו - שאז כלל ישראל שרוי באבילות על חורבן בית המקדש, השקול כמיתת צדיקים]. (ראשי פרקים אלו נלקחו ברובן מרשימות דברים שכתב אודותיו, מורינו הגה"ח המפו"ר אליעזר יצחק שליט"א, בן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א).

(מא) נולד בשנת תר"נ, לאביו הגה"צ רבי יחיאל מיכל ז"ל אבד"ק ניקולייב ולוצק, נצר מגזע תרשישים שרפי מעלה. עוד מנעוריו עלה ונתעלה בתורה ועבודה בקדושה וטהרה, ובמיוחד בחכמת הסוד שבתורת כתבי האריז"ל וזוה"ק והתיקונים, נוסף ללימודי הנגלה בתורה הקדושה. קיבל את חכמת הקבלה איש מפי איש, עד זקינו הרה"ק רבי אורי 'השרף' מסטרעליסק זי"ע. והיות ובארץ מולדתו ערי רומניה והסביבה, כמעט ולא נמצא אז ממי לקבל לקח בלימוד זה, הוצרך לעמוד ולהתייגע בלבדו, כפי שסיפר בעצמו, שקרוב לחמישים שנה עמל ויגע לבד בחלק הזה של התורה הקדושה. בהגיעו לפרקו נשא (בשנת תרס"ו) את בת הרה"צ רבי יעקב שמשון שפירא זצ"ל מסלאוויטא, ומן קצר אח"כ עלה לכהן כרב ואב"ד בעיר בענדר [הנמצאת במזרח חבל בסרביה על גבול אוקראינה]. סבל יסורים רבים, כשכמה מיו"ח נפטרו

ברור מאוד, ואף התחילו ביחד לסדר את תמצית שיעוריו - שחלקם נשארו בין כתבי רבינו, כשהוא מתבטא בפני הגה"ח ר' אריה רוזנברג שיחי', שרבינו 'גאון בקבלה', ובענוותנותו הוסיף ואמר: אמנם למדנו יחד, אבל רק הוא השיג את הדברים - - -

וסיפר לי הרה"ח ר' דוד (ברא"י) לנציצקי ז"ל, כי באחת ההזדמנויות סיפר לו רבינו, כי בתקופה של כשנתיים ימים, למד עם הרב דבליצקי שעות רבות ברציפות, לפי הסדר דלהלן, אחרי תפלת מנחה - בזמן מנחה גדולה - הסתגרו בחדר (בבנין ישיבתנו הקדושה, ברח"ט פתחיה 17 בבני ברק), ולמדו שם עד קרוב לחצות הלילה, מלבד הפסקה לתפילת מעריב^(מב). כן למד רבינו תקופה ממושכת תורת הנסתר יחד עם הגה"ח ר' ישראל אליהו ויינטרוב ז"ל^(מג).

בעת לידתם, ואף אשת נעוריו נפטרה בדמי ימיה רח"ל. בשנת תרפ"ה נשא בזיו"ש את בת הרה"ק רבי מרדכי זוסיא טווערסקי זי"ע, נכד הרה"ק רבי אברהם המגיד מטרסקי זי"ע. בסביבות שנת תרצ"ו עקב מצב הפרנסה שהורע בעיר בענדר, עקר דירתו ובית מדרשו לעיר הנמל גאלאץ [הנמצאת בדרום מערב חבל בסרביה], וישכון שם עד שלחי המלחמה, כשאו עבר לבוקרשט. לאחר מאמצי השתדלות רבים זכה (בחורף תש"י) לעלות לארה"ק, כשבתחילה שימש כרב בשכונת 'גבעת עליה' ביפו, ואחר כך (בשנת תשי"ז) עבר לבני ברק, וקבע מושבו ובית מדרשו ברח' אברהם (קוק), שם התגורר עד להסתלקותו. נודע כעובד ה' מופלא, תפילתו באריכות ובסילודין היתה מתובלת עם כוונות ויחודים, מתוך צניעות והסתרה. היה יושב מעוטר בטו"ת רוב היום ועוסק בתורה, והיה טועם רק לעתותי ערב. נחשב בין גדולי המקובלים בארה"ק, אך השתדל ביותר להתרחק מכל עניני פרסום והנהגה, וכמעט שלא יצא מפתח ביתו. מכתביו הרבים, נדפסו הגהותיו על ספר הגלגולים בשם 'והשיב משה' (בני ברק תשמ"ו), ולאחרונה נדפס ספר נוסף בשם 'סתר עליון' (ירושלים, תש"פ), ובו נרשם גם מתולדותיו והנהגותיו בקודש. נלב"ע אחר שחלה במחלה קצרה, ביום י"ד כסלו תש"כ, ונטמן בבית"ח 'שומרי שבת' הלפרין בבני ברק. ראה עוד בספר 'צדיק באמונתו' (ח"ב אגרת פ), אגרת קדשו של כ"ק מרן ה'אמונת משה' זי"ע, אודותיו. מפי הגה"ח ר' אריה רוזנברג שיחי' שמענו, כי הגרמ"י זצ"ל הפליא את רבינו, באמרו עליו, שזכות אבות עמדה לו, שלומד ומשיג תורת הח"ן בדרך האמת.

(מב) ראה גם בבטאון 'פרחי הכרם' (גליון טז - תשס"ז), מאמרו של הרה"ג ר' יחזקאל בינג שיחי' (רב ור"מ דביהמ"ד 'דברי שלום' ללימוד הקבלה עפ"י הרש"ש), מה שכתב שם באריכות, אודות עמלו של רבינו בתורת הנסתר. בתוך הדברים מביא, ששמע מפי הג"ר שריה זצ"ל, שבשנים אלו למדו בעיון רב, את כל ה'שמונה שערים' להאר"י הקדוש. במאמרו של הרה"ח ר' מנחם אבינועם מקובר ז"ל (בטאון 'עולם החסידות', אדר ב' תשס"ו) מובא, ששמע מפי יבלחט"א הרה"ג ר' דוד דבליצקי שיחי', כי אביו אמר לו אחרי שנים רבות - כאשר רבינו כבר ישב על כסא ממלכתו - כי אינו משיג בשכלו, למה אין העולם רועש מגדולתו של אדם גדול וקדוש כרבינו. אבל תירץ קושייתו זאת, כי סיבת הדבר כנראה, מפני שהוא מצטנע לו בפינתו בענוה מופלגת מאד, והוא מסתיר עצמו מעיני הבריות.

(מג) נולד בשנת תרצ"ב, לאביו הרב ר' אלכסנדר זיסקינד ז"ל, אשר עבר בבחרותו לארה"ב מראדום שבפולין, יחד עם זקנו הרה"ח ר' ישראל אליהו ז"ל מחסידי אלכסנדר. בילדותו התפלל עם אביו בבית"ח ד' רעים אהובים' בשכונת בראונזוויל שבניו יארק. בית מדרש זה נודע כמקום חשוב לתורה ותפילה. כמה פעמים אמר הגרי"א ז"ל לבניו, כי שבתו בצוותא עם זקני החסידים בקלויז זה בכל שב"ק ב'סעודה שלישית', הצילתו בילדותו מרדת שחת. משחר נעוריו קיבל עליו עול תורה, ושפך הרבה דמעות לפני קונו, שיזכה